

חק לישראל – פרשת האזינו יום א'

תורה – דברים פרק לב'

- (א) האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי: (א) האזינו השמים ואדברה ותשמע הארץ אמרי פי: (א) אציתו שמיא ואמלל ותשמע ארעא אמרי פמי:
- (ב) יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי בשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב: (ב) יערף כמטר לקחי תזל כטל אמרתי בשעירים עלי דשא וכרביבים עלי עשב: (ב) יבסם כמטרא אולפני יתקבל כטלא מימרי כרוחי מטרא דנשבין על דתאה וכרטיסי מלקושא די על עשבא:
- (ג) פי שם יהוה אקרא הבו גדל לאלהינו: (ג) פי שם יהוה אקרא הבו גדל לאלהינו: (ג) ארי בשמא די אנה מצלי הבו רבותא קדם אלהנא:
- (ד) הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא: (ד) הצור תמים פעלו כי כל דרכיו משפט אל אמונה ואין עול צדיק וישר הוא: (ד) תקיףא דשלמין עובדוהי ארי כל אורחתה דינא אלהא מהימנא דמן קדמוהי עולה לא נפיק מן קדם דזפאי וקשיט הוא:
- (ה) שחת לו לא בניו מומם דוד עקש ופתלתל: (ה) שחת לו לא בניו מומם דוד עקש ופתלתל: (ה) תבילו להון לא לה בניא די פלחו לטעותא דרא דאשניו עובדוהי ואשתניו:
- (ו) הליהוה תגמלו זאת עם נבל ולא חכם הלוא הוא אביה קנה הוא עשה ויבנה: (ו) הליהוה תגמלו זאת עם נבל ולא חכם הלוא הוא אביה קנה הוא עשה ויבנה: (ו) הא קדם יי אתון גמלו דא עמא דקבילו אורייתא ולא חכימו הלא הוא אביו דאת די לה הוא עבדו ואתקנה:

רש"י

שהמטר יש בו עלצים לבריות (ס"א) יש עלצים (ב) כגון הולכי דרכים ומי שהיה בורו מלא יין: כשעירים – לשון רוח סערה כתרומו כרוחי מטרא מה הרוחות הללו מחזיקין את העשבים ומגדלין אותם אף ד"ת מגדלין את לומדיהן: וכרביבים – טיפי מטר ונ"ל ע"פ שורה כחזק נקרא רביב כמד"א רובה קשת: דשא – ארצרי"ץ (גרמאזוויכס) עטיפת הארץ מכוסה בירק: עשב – קלח אחד קרוי עשב וכל מין ומין לעצמו קרוי עשב:

(ג) כי שם ה' אקרא – הרי כי משמש בלשון כאשר כמו כי תבואו אל הארץ כשחקרא ואזכור שם ה' אתם הבו גדל לאלהינו וברכו שמו מכאן אמרו שעונין ברוך שם כבוד מלכותו אחר ברכה שבמקדש:

(ד) הצור תמים פעלו – אע"פ שהוא חזק כשמציא פורענות על עוברי ראונו לא בשטף הוא מציא כי אם בדין כי תמים פעלו: אל אמונה – לשלם לכדיקים לדיקתם לעוה"ב

(א) האזינו השמים – שאני מתרה בהם בישראל ותהיו אתם עדים בדבר שכך אמרתי להם שאתם תהיו עדים וכן ותשמע הארץ ולמה העיד בהם שמים וארץ אמר משה אני בשר ודם למחר אני מת אם יאמרו ישראל לא קבלנו עלינו הברית מי ברא ומכחיש לפיכך העיד בהם שמים וארץ עדים שהם קיימים לעולם ועוד שאם יזכו יבואו העדים ויתנו שכרם הגפן תתן פריה והארץ תתן יבולה והשמים יתנו טלם ואם יתחייבו תהיה בהם יד העדים תחלה ועלך את השמים ולא יהיה מטר והאדמה לא תתן את יבולה ואח"כ ואזדתם מהרה על ידי העובדי כוכבים:

(ב) יערף כמטר לקחי – זו היא העדות שתעידו שאני אומר בפניכם תורה שנתתי לישראל שהוא חיים לעולם. כמטר הזה שהוא חיים לעולם כאשר יערפו השמים טל ומטר: יערוף – לשון יטיף וכן ירעפו לשון יערפו טל: תזל כטל – שהכל שמחים בו. לפי

חק לישראל – פרשת האזינו יום א'

ומקיפין אותו סביבות הגדיל: פתלתל – מן התיבות הכפולות כמו ירקרק אדמדם סחרחר סגלגל:

(ו) הלה' תגמלו זאת – לשון תימה וכי לפניו אתם מעליצין שיש בידו לפרע מכם ושהיטיב לכם בכל הטובות: עם נבל – ששכחו את העשוי להם: ולא חכם – להזין את הנולדות שיש בידו להיטיב ולהרע: הלא הוא אביך קנך – שקנאך שקננך בקן הסלעים ובארץ חזקה שתקנך בכל מיני תקנה: הוא עשך – אומה באומות: ויכוננך – אחרי כן בכל מיני צסים וכן מכם כהגים מכם נביאים ומכם מלכים כדך שהכל תלוי בו:

ואע"פ שמאחר את תגמולם סופו לאמן את דבריו: ואין עול – אף לרשעים משלם שכר לדקתם צעוה"ז: לדיק וישך הוא – הכל מזדיקים עליהם את דינו וכך ראוי וישך להם לדיק מפי הבריות וישך הוא וראוי להלדיקו: (ה) שחת לו וגו' – כתרומתו חבילו להון ולא ליה: בניו מומם – בניו היו והשחתה שהשחתו היא מומם: בניו מומם – מומם של בניו היה ולא מומם: דור עקש – עקום ומעוקל כמו ואת כל הישרה יעקשו ובלשון משנה חולדה ששנייה עקומות ועקושות: ופתלתול – אנטורט"ל לייש (פערדרעהט, פערוויקקעלט) כפתול הזה שגודליו אותו

נביא – שמואל ב' פרק כב' א' ו'

(א) וַיִּדְבֹר דָּוִד לַיהוָה אֶת דְּבָרֵי הַשִּׁירָה הַזֹּאת בַּיּוֹם הַהוּא אֲתוּ מִפֶּה כָּל אֲיָבָיו וּמִפֶּה שְׂאוּל: (א) ושבח דוד בנבואה קדם יי ית פתגמי תושבחתא הדא פתגמי תושבחתא הדא על כל יומיא דשיזיב יי ית ישראל מיד כל בעלי דבביהון ואף לדוד שיזיביה מחרבא דשאוול:

(ב) וַיֹּאמֶר יְהוָה סִלְעִי וּמִצְדָּתִי וּמִפְּלִטִי לִי: (ב) ואמר יי תוקפי ורוחצני ומשיזיב יתי:

(ג) אֱלֹהֵי צוּרֵי אַחֲסָה בּוֹ מִגְּנֵי וְקָרָן יִשְׁעֵי מִשְׁגָּבֵי וּמִנוֹסֵי מִשְׁעֵי מִחֲמָס תִּשְׁעֵנִי: (ג) אלהי דאתרעי בי קרבני לדחלתיה תוקפי דמן קדמויה מתייב לי תקוף ופורקן לאתגברא על בעלי דבבי רוחצני דעל מימריה אנא רחיץ בעדן עקא מגין עלי מבעלי דבבי ואמר לארמא קרני בפורקניה סומכני דהוה מימריה סמך לי כד הויתני עריק מן קדם דרפי פורקני מבעלי דבבי ואף מיד כל חסופין שיזיב יתי:

(ד) מִהֲלָל אֶקְרָא יְהוָה וּמֵאֵיבֵי אוֹשְׁעִי: (ד) אמר דוד בתושבחה אנא מצלי קדם יי דבכל עדן מבעלי דבבי פריק יתי:

(ה) כִּי אֶפְפָּנִי מִשְׁבְּרֵי מוֹת נַחְלֵי בְּלִיעַל יִבְעֵתָנִי: (ה) ארי אקיפתני עקא כאתא דיתבא על מתברא וחילא לית לה למילד והיא מסכנא לממת סיעת חיבין בעתת יתי:

(ו) חֲבָלֵי שְׂאוּל סִבְּנֵי קִדְמוֹנֵי מִקְשֵׁי מוֹת: (ו) משרית רשיעין אקפוני קדמוני דמוינין במני קטול:

רש"י

(ב) סלעי ומזדתי – לשון חוזק הם, 'סלע' כמשמעו, 'מזדה' היא מזדה יערים, שקורין פלישא"ין בלע"ז. ועל שם הנס שנעשה לו בסלע המחלוקת (שמואל א כג ח), והמזדה צחורשה. ומפלטי לי – מפלטי עם אבא ישראל במלחמה, ופעמים שהוא מפלט לי כשאני לבדי, כגון מן יצבי בנוב (לעיל כא יז): (ג) ארי – לשון סלע, שהסלע מחסה לעוברי דרך, מן המטר והרוחות, אצריאמ"ש בלע"ז.

(א) ביום הציל ה' אותו – לעת זקנתו, לאחר שעברו עליו כל כרותיו ונאל מכולם. ומכף שאול – והלא שאול בכלל היה, אלא שהיה אויבו ורודפו מכולם. כיוצא בו (לעיל ב ל): תשעה עשר איש ועשהאל, כיוצא בו (יהושע ב א): לכו ראו את הארץ ואת יריחו וכיוצא בו (מלכים א יא א): והמלך שלמה אהב נשים נכריות ואת בת פרעה (מלכים א יא א):

חק לישראל – פרשת האזינו יום א'

- (ה) אפפוני – הקיפוני. משצרי מות – כתרגומו: כאתא דיתצא על מתצרא, כן שם מושב האצנים שהאשה יולדת שם. נחלי – גייסות שוטפות כנחל:
- (ו) חצלי – כתרגומו: משרית, כמו (שמואל ח י ה): חצל נביאים. קדמוני – צאו לפני:
- אחסה – לשון כיסוי, שהייתי מתכסה לעזרה. משצרי – סומכני. ומנוסי – שהייתי נס אליו לעזרה:
- (ז) מהולל אקרא ה' – כתרגומו: בקראי לו אהודנו, לפי כי מאויבי אני צוטח שאושע. ויתכן לפתור אקרא ואושע, לשון 'הוה':

כתובים – תהילים פרק ט טו- כ'

- (טו) לַמַּעַן אֲסַפְּרָה כָּל תְּהִלָּתֶיךָ בְּשַׁעְרֵי בֵּית צִיּוֹן אֲגִידָה בִּישׁוּעָתְךָ: (טו) מן בגלל דאשתעי לכולהון שבחתך במעלני תרעי כנישת ציון ארוץ בפורקנך:
- (טז) טָבַעוּ גוֹיִם בְּשַׁחַת עֵשׂוֹ בְּרִשְׁתָּהּ זֶה טָמְנוּ נִלְפָּדָה רַגְלָם: (טז) טבעו עממיא בשוחתא דעבדו במצדתא דנא כמנו אתחדות רגליהון:
- (יז) נֹדַע יְהוָה מִשְׁפָּט עֲשָׂה בַּפֶּעַל כַּפְּיוֹ נֹקֵשׁ רֶשַׁע הַגִּזְיוֹן סָלָה: (יז) גלי קדם יי דין דעבד בעובדי אידוי אתקל רשיעא ירננון צדיקיא לעלמין:
- (יח) יִשׁוּבוּ רֶשָׁעִים לְשִׂאוֹלָה כָּל גוֹיִם שְׂכָחֵי אֱלֹהִים: (יח) יתובון רשיעי לשיוול כולהון עממיא דאשלין דחלתא דיי:
- (יט) כִּי לֹא לַנֶּצַח יִשְׂכַּח אֲבִיוֹן תְּקוּת עֲנוּיִם {עֲנִיִּים} תֵּאבֵד לְעַד: (יט) מטול דלא לעלמיא משתלי חשוכא סוברא דענותני לא תהובר לעלמא:
- (כ) קוֹמָה יְהוָה אֵל יַעֲזֹ אֲנוּשׁ יִשְׁפֹּטוּ גוֹיִם עַל פְּנֵיךָ: (כ) קום יי לא יתעשן בר נשא רשיעא יתדנון עממיא קדמך:

רש"י

- (טז) טבעו גוים – זו היא התהלה אשר אספר:
- (יז) נודע ה' – כל זה מן התהלה נודע ה' לצריות כי שליט הוא ומושל ונוקם לאויביו שהרי משפט עשה בהם יושטי"א בלעז. נוקש רשע – נכשל רשע. הגיון – נהגה זאת סלה:
- (יח) לשאולה – אמר רבי נחמי' כל תיבה הכריכה למ"ד בתחלתה הטיל לה ה"א בסופה כגון (בראשית יב) מלרימה מדברה התיבון לי' והכתיב ישובו רשעים לשאולה א"ר אבא בר
- זכדי למדריגה התחונה של שאול ומהו ישובו לאחר שאלו מגיהנם ויעמדו דלין ויתחייבו ישובו למדריגה תחתית של גיהנם:
- (יט) כי לא לנצח ישכח – ישראל האביון מלפקוד עליהם מה ששיעזדו בו, ותקות עניים לא תאבד לעד:
- (כ) קומה ה' – דוד ה' מתפלל לפני הקב"ה שיקום וימהר לעשות זאת. אל יעז – עמלק לאורך ימים בגדולתו. על פניך – שצביל הכעס שהכעיסוך במקדשך:

משנה – תרומות פרק י'

- (א) בַּצֵּל שִׁנְתָנוּ בְּתוֹךְ עֲדָשִׁים, אִם שָׁלַם, מִתֵּר. וְאִם חָתְכוּ, בְּנוֹתָן טָעַם. וְשִׂאָר כָּל הַתְּבִשִׁיל, בֵּין שָׁלַם בֵּין מִחְתָּךְ, בְּנוֹתָן טָעַם. רַבִּי יְהוּדָה מִתֵּר בְּצִחְתָּהּ, שִׂאִינָה אֶלָּא לְטוֹל אֶת הַזֶּהָמָא:

חק לישראל – פרשת האזינו יום א'

לטעים להו כהן, שמותר בחולין ובתרומה, אי
 אית בהו טעמא לתרומה הכל אסור לזרים,
 ואי לא, הכל חולין כשהיה: ואשר כל תבשיל
 – כגון שום וקפלוט וכיוצא בהן: מתיר בלחנה
 – אם נתן בכל של תרומה בלחנה, שהם לגים
 קטנים הכבושות בציר, נוטל את הכל
 והלחנה מותר, ובלבד שיהיה הכל שלם שלא
 נימוח ולא נתערב עם הלחנה. שאין הכל
 ניתן לתוכו אלא להעביר זוהמת הדגים ולא
 כדי ליתן בו טעם. ואין הלכה כר' יהודה:

(ב) תפוח שרסקו ונתנו לתוף עסה וחמצה, הרי זו אסורה. שעורים שגפלו
 לתוף הבור של מים, אף על פי שהבאישי [מיימיו], מיימיו מתירין:

נתחממה, העיסה אסורה לזרים: אף על פי
 שהבאישי – מחמת השעורים של תרומה,
 מימיו מותרים:

(ג) הרודה פת חמה ונתנה על פי חבית של יין של תרומה, רבי מאיר אוסר,
 ורבי יהודה מתיר. רבי יוסי, מתיר בשל חטים, ואוסר בשל שעורים, מפני
 שהשעורים שואבות:

היא: ר' יהודה מתיר – לסבר ריחא לאו
 מילתא היא: מפני שהשעורים שואבות –
 מושכות מלחלונית יינג) של תרומה. והלכה
 כר' יוסי:

(ד) תנור שהסיקו בכמון של תרומה ואפה בו, הפת מתרת, שאין טעם בכמון,
 אלא ריח בכמון:

שבתורה, ואי משום להוסק התנור בתרומה
 אין איסורה איסור הנאה:

(ה) תלתן שגפלה לתוף הבור של יין, בתרומה ובמעשר שני, אם יש בגרע
 כדי לתן טעם, אבל לא בעץ. בשביעית ובכלאי הפרם והקדש, אם יש בגרע
 ובעץ כדי לתן טעם:

בתרומה. אבל שביעית וכלאים והקדש אף
 העץ אסור והעץ של תלתן זיין, נתן טעם
 לשבח הוא:

(ו) מי שהיו לו חבילי תלתן בכלאי הפרם, ידלקו. היו לו חבילי תלתן של
 טבל, בותש ומחשב כמה זרע יש בהם, ומפריש את הזרע, ואינו צריך
 להפריש את העץ. אם הפריש, לא יאמר אכתוש ואטול את העץ ואתן את
 הזרע, אלא נתן העץ עם הזרע:

רע"ב – (א) בכל שנתנו לתוך עדשים –
 [של חולין] וה"ה בכל של תרומה שנתנו לתוך
 עדשים: בכל שנתנו לתוך עדשים – בכל של
 תרומה שנתנו לתוך עדשים [של חולין]. והוא
 הדין לכל של חולין שנתנו לתוך עדשים של
 תרומה. ומיירי כגון שנתנו בעדשים אחר
 ביטולו וילאו ממנו מימיו, שאז אין הכל
 כשהוא שלם פולט בעדשים ולא בולע מהם.
 אבל אם נתבשל הכל בעדשים פשיטא דיהיב
 ובלע טעמא אף כשהוא שלם: בנותן טעם –

רע"ב – (ב) תפוח – של תרומה, שרסקו
 ונתנו כשהוא מרוסק וכתוש לתוך העיסה,
 וחממה, הואיל וחולין מחמת התרומה

רע"ב – (ג) הרודה – הולאת הפת מן התנור
 נקראת רדייה: ונתנה על פי חבית של יין של
 תרומה – להשתא הפת קולטת ושואבת מריח
 היין: ר' מאיר אוסר – לסבר ריחא מילתא

רע"ב – (ד) אלא ריח כמון – דוקא ריח
 של (פטוס) וכמון נכנס לתוך הפת, וריחא
 לאו מלתא היא זין בתרומה זין בכל איסורין

רע"ב – (ה) תלתן – צערבי חונב"א, ובלע"ז
 פינגרי"ג: אבל לא בעץ – אף על פי שטעם
 עזו ופריו שוה, אין העץ מטטרף עם הפרי
 לאסור יין של חולין, לפי שאין העץ קדוש

חק לישראל – פרשת האזינו יום א'

– ואף על פי שטעם עלו ופריו שוין: ואם הפריש – קודם כתיבה, אינו יכול לכתוש ולהפריש מן הזרע וישאר העץ לעצמו, לכיון שקרא עליו שם תרומה לריך ליתנו לכהן(ה):

(ו) זֵיתֵי חֲלִין שֶׁכֶּבֶשׂוֹן עִם זֵיתֵי תְרוּמָה, פְּצוּעֵי חֲלִין עִם פְּצוּעֵי תְרוּמָה, פְּצוּעֵי חֲלִין עִם שְׁלָמֵי תְרוּמָה, אָסוּר. אֲבָל שְׁלָמֵי חֲלִין עִם פְּצוּעֵי תְרוּמָה, מִתָּר:

שלימים. ואף אם כבשן צמים שנכבשו בזה זיתי תרומה אסור: אבל שלימי חולין – כשזיתי חולין שלימים אף אם כבשן עם זיתי [תרומה] פצועין אין בולעין מהם:

(ח) דָּג טָמֵא שֶׁכֶּבֶשׂוֹ עִם דָּג טָהוֹר, כָּל גָּרֵב שֶׁהוּא מִחֲזִיק סְאֵתִים, אִם יֵשׁ בּוֹ מִשְׁקַל עֶשְׂרֵה זָוֵז בִּיהוּדָה שֶׁהֵם חֲמוּשָׁה סְלָעִים בְּגִלְיָל דָּג טָמֵא, צִירוֹ אָסוּר. רַבֵּי יְהוּדָה אוֹמְרִים, רַבֵּיעִית בְּסֵאֵתִים. וְרַבֵּי יוֹסֵי אוֹמְרִים, אֶחָד מִשְׁשָׁה עֶשֶׂר בּוֹ:

בחוד סאתים של טהור אסור הכל. פחות מכן מותר. ושיעור זה הוא קרוב למאתים. ואף על גב דר' יהודה סבר מין צמינו לא צטיל, שאני כיר לזיעה בעלמא הוא ואין איסורו אלא מדרבנן לכך אמר ר' יהודה דצטיל בקרוב למאתים: ורבי יוסי אומר – דצטיל בששה עשר. והלכתא לזיר צטיל ביותר מאלף, אם יש יותר מאלף מדג טהור ואחד מדג טמא הכל מותר, ואם לאו הכל אסור:

(ט) חֲגָבִים טָמְאִים שֶׁנִּכְבְּשׂוּ עִם חֲגָבִים טָהוֹרִים, לֹא פְּסָלוּ אֶת צִירָם. הָעִיד רַבֵּי צְדוֹק עַל צִיר חֲגָבִים טָמְאִים, שֶׁהוּא טָהוֹר:

שהוא טהור – לא מצביא דאינו אסור את תערובתו אלא הוא עצמו טהור. והלכה כעדותו של ר' צדוק:

(י) כָּל הַנִּכְבְּשִׁים זֶה עִם זֶה, מִתְרִים, אֲלָא עִם הַחֲסִית. חֲסִית שֶׁל חֲלִין עִם חֲסִית שֶׁל תְרוּמָה, יִדָּק שֶׁל חֲלִין עִם חֲסִית שֶׁל תְרוּמָה, אָסוּר. אֲבָל חֲסִית שֶׁל חֲלִין עִם יִדָּק שֶׁל תְרוּמָה, מִתָּר:

נכבשין עמהן, וכשהן של תרומה אוסרים בין ירק בין חסית של חולין, ושאר ירקות של תרומה אינן אוסרים כשהן נכבשים, אבל מצושלים או נשלקים אוסרים:

רע"ב – (ו) ידלקו – שאף העץ נאסר וכלאי הכרם טעונים שריפה דכתיב (דברים כג) פן תקדש המלחה, פן תוקד אש: ומחשב כמה זרע יש בהן – דתרומה ניטלת במחשבה ובאומד הדעת: ואינו לריך להפריש את העץ

רע"ב – (ז) שכבשן עם זיתי תרומה – דרך זיתים לכבשן צמים ובמלח, וכשזיתי חולין פצועין דהיינו כתושים או מרוסקים בולעים מזיתי תרומה אף אם זיתי תרומה הם

רע"ב – (ח) גרב – חבית: כל גרב שהוא מחזיק סאתים – אם נכבש דג טמא עם הרבה דגים טהורים בחוד חבית, והחבית מחזיק סאתים, ויש מאיר דג טמא משקל עשרה זוזים של יהודה, שהם חמשה סלעים של גליל, וכל השאר כיר דג טהור, שנמאץ כיר של דג טמא אחד מתשע מאות וששים(ו) של דג טהור, אסור. ואם היה הכיר של דג טמא פחות מכן מותר: ר' יהודה אומר רביעית לסאתים – כשיהיה רביעית לוג של כיר טמא

רע"ב – (ט) לא פסלו את צירן – דהקילו בציר של חגבים טמאים שאינו אוסר, מפני שאין להם דם ואינו אלא לחלונית בעלמא:

רע"ב – (י) כל הנכבשים זה עם זה – ירקות חולין שנכבשו עם ירקות של תרומה אין התרומה אוסרת את החולין: חוץ מן החסית – שום ולוף ובצל וכרתי קרויים חסית. לאגב חורפייהו יהבי טעמא בכל מידי

חק לישראל – פרשת האזינו יום א'

(יא) רבי יוסי אומר, כל הנשלקים עם התרדדים, אסורים, מפני שהם נותנין את הטעם. רבי שמעון אומר, פרוב של שקיאי עם פרוב של בעל, אסור, מפני שהוא בולע. רבי עקיבא אומר, כל המתבשלין זה עם זה, מתרדים, אלא עם הבשר. רבי יוחנן בן נורי אומר, הפכד אוסרת ואינה נאסרת, מפני שהיא פולטת ואינה בולעת:

ולית הלכתא כחד מהנך תנאי אלא כתנא קמא כלבד, לאמר כל הנכבשים מותרים חוץ מן החסיות, אבל מצושלים או שלוקים כולן אסורים: הכבד אוסרת – כבד של טריפה שנישלה עם היתר, אוסרת כל המתבשל עמה: ואינה נאסרת – אם נתבשלה עם דבר איסור, למחוד שהיא טרודה לפלוט תדיר ריבוי דם שבה, לא כלבד. והלכתא, כבד שנתבשלה אפילו היא של היתר אסור לאכלה, ואוסרת כל מה שנתבשל עמה לפי שהיא מלחה דם ופולטת וחוזרת וזולעת מהדם שפלטה ואין לה תקנה צניוק, אלא אם כן הבהבה צאור תחילה יפה, וכן נהגו העם:

(יב) בייצה שנתבשלה בתבלין אסורין, אפילו חלמון שפלה, אסור, מפני שהוא בולע. מי שלקות ומי כבשים של תרומה, אסורים לזרים:

שכן החלבון שהוא מבחון: מי כבשים ומי שלקות – שנכבשו או נשלקו בהן תרומה, אסורים לזרים:

רע"ב – (יא) ר' יוסי אומר כל הנשלקים עם התרדדים אסורים – רבי יוסי פליג אתנא קמא וסבר דכל שאר ירקות אינן אסורים אפילו נשלקים, חוץ מן התרדדים של איסור כגון של תרומה ושל כלאי הכרס שהן נותנים טעם בשליהן: כרוב של שקיאי – הגדל בארץ יבשה שצריך להשקותה, אם [שלקו] עם כרוב של תרומה הגדל בארץ לחה שאין צריך להשקותה, אסור, דשל שקיאי מחמת יבשותו הוא זולע: רבי עקיבא אומר – כל איסור והיתר המתבשלים זה עם זה והם מין אחד מותרים, שאין נותנים טעם זה בזה, חוץ מצד איסור והיתר שנתבשלו יחד לאסור.

רע"ב – (יב) בתבלין אסורים – כגון תבלין של תרומה או של ערלה וכלאי הכרס: אפילו חלמון – האודם של ביצה שהוא מצפנים, וכל

גמרא – ברכות דף סג ע"א

ועוד פתח רבי יהודה בכבוד תורה ודרש הסכת ושמע ישראל היום הזה נהיית לעם וכי אותו היום נתנה תורה לישראל והלא אותו יום סוף ארבעים שנה היה אלא ללמוד שחביבה תורה על לומדיה בכל יום ויום כיום שנתנה מהר סיני אמר רבי תנחום בריה דרבי חייא איש כפר עכו תדע שהרי אדם קורא קריאת שמע שחרית וערבית וערב אחד אינו קורא דומה כמי שלא קרא קריאת שמע מעולם הסכת עשו כתות ועתו ועסקו בתורה לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה כדברי יוסי ברבי חנינא דאמר רבי יוסי ברבי חנינא מאי דכתיב חרב (על) [אל] הבדים ונאלו חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה ולא עוד אלא שמוטפשים כתיב הכא ונאלו וכתוב התם אשר נואלנו ולא עוד אלא שחוטאים שנאמר ואשר חטאנו איבעית אימא מהכא נואלו שרי צוען דבר אחר הסכת ושמע ישראל כתתו עצמכם על דברי תורה כדאמר ריש

חק לישראל – פרשת האזינו יום א'

לקיש דאמר ריש לקיש מנין שאין דברי תורה מתקיימין אלא במי שממית עצמו עליה שנאמר זאת התורה אדם כי ימות באהל:

רש"י על הגמרא

הסכת – עשו כחות דליקס הם כמו עשו: תורה: זאת התורה – היכן מצויה באלים כחות עלמכס – ודרכי נמי הם כמו עשה, שימות בזהלי תורה: עשו עלמכס כחותם להטוער על דברי

זוהר – וילך דף רפד' ע"א

רבי שמעון פתח, (ישעיה כד) מפני הארץ זמירות שמענו עבי לצדיק וגו', וזו לון לבני נשא, לאינון דלא משגחין ולא משתדלין ביקרא דמאריהון, ולא מסתכלין בקדושה (בקדושה) עלאה, לאתקדשא בהאי עלמא, למהוי קדישין בעלמא דאתי. מפני הארץ, דא כסותא עלאה קדישא. זמירות שמענו, כמה דאת אמר (איוב לה) נותן זמירות בלילה, זמירות תושבחו דכנסת ישראל, קמי קודשא בריך הוא בלילה. בלילה, בזמנא דאיהי אזמנא (דקודשא בריך הוא) (ס"א אזמנא דשכיחא) ושכיחא לשבחה ליה לקודשא בריך הוא (בלילה, בזמנא דאיהי אזמנא) (אזמנא) ומשתעשע עם צדיקיא בגנתא דעדן:

ואימתי. מפלגות ליליא ואילה. וכדין זמירות שמענו (בלילה), תושבחו. וזמירות, כמה דאת אמר (ויקרא כה) לא תזמור. וכתיב (ישעיה כה) זמיר עריצים יענה, אעקרותא מאתריהו כל אינון תקיפין, דהא כד עייל ליליא, כמה עריצים גרדיני נימוסין שכיחין בעלמא, אזלין ושייטן (ושטיין) בעלמא לקטרגא. מפלגות ליליא ואילה, אתער רוחא חדא ואעקר לכלהו מאתריהו, ואעבר לון דלא ישלטון. זמירות שמענו, תושבחו דכנסת ישראל בליליא, וכל דא למה. עבי לצדיק, לאזמנא בזמנא חדא (לקודשא) דקודשא בריך הוא, (דף רפד' ע"ב) ולא אתקדשא בקדושה חדא:

ואומר רזי לי רזי לי, דא הוא רזא עלאה. דא הוא רוח קדישא, אבל אוי לי על דא, ועל עלמא. בוגדים בגדו, דכלהו משקרן ביה. משקרן בהו בגרמיהו, ולא די דמשקרן בגרמיהו (ממש), אלא אינון בגין דאולידו מתשקרן בהווא שקרא דלהון, ואשתכחו פגימין לעילא ותתא:

פיון דאסתכל ישעיהו בהאי, פניש לאינון דחלין חטאה, ואוליה לון ארז קדישא לאתקדשא בקדושה דמלכא, ולאשתבחה בגייהו קדישין. פיון דאתקדשו אליו, אינון בגין דאולידו אקרון על שמייה. דא הוא דכתיב, (ישעיה ח) הנה אנכי והילדים אשר נתן לי יי' לאותות ולמופתים בישראל, דפרישן משאר עמיו:

חק לישראל – פרשת האזינו יום א'

הלכה – הרמב"ם הלכות ברכות פרק ו'

(טו) מים שנסתפק לו אם נעשה מהן מלאכה או לא נעשה אם יש בהן כשיעור או שאין בהן אם הן טהורין או טמאין ספק נטל ידיו ספק לא נטל ידיו ספיקו טהור שכל ספק שבטהרת ידים טהור:

(טז) מים הראשונים צריך שיגביה ידיו למעלה עד שלא יצאו מים חוץ לפרק ויחזרו ויטמאו את הידים ואחרונים צריך שישפיל ידיו למטה כדי שיצא כל כח המלח מעל ידיו מים ראשונים ניטלים בין על גבי כלי בין על גבי קרקע ואחרונים אינן ניטלין אלא על גבי כלי מים ראשונים ניטלין בין בחמי האור בין בעונן ואחרונים אינן ניטלין בחמין והוא שיהיו חמים שהיד סולדת בהן מפני שאין מעבירין את הזוהמא שאינו יכול לשפשף בהן אבל היו פושרין נוטלין מהן באחרונה:

לע"נ

זאב ואיים בן שרה, גר גבריאל בן סוזן, דניאלה פורטונה בת רוזל, צדיקה בת שרה ז"ל.